

Міністерство освіти і науки України
Сумська обласна державна адміністрація
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Сумська обласна громадська організація
«Центр підтримки та розвитку родини «Калинове тріно»
Лабораторія соціальних засад охорони дитинства в галузі освіти НДІПО ДВНЗ
«Університет менеджменту освіти» НАПН України
Сумський обласний центр позашкільної освіти та роботи
з талановитою молоддю

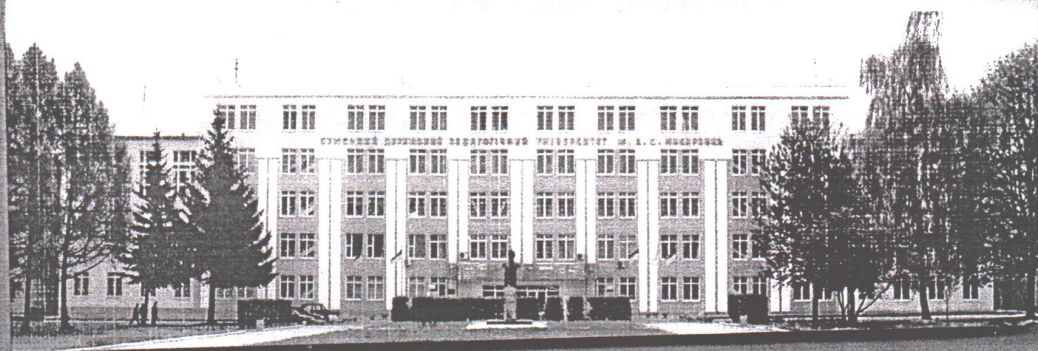

СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА СІМ'Ї ТА ДИТИНИ У СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ ГРОМАДИ

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

11–12 листопада 2015 року, м. Суми

Міністерство освіти і науки України
Сумська обласна державна адміністрація
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Сумська обласна громадська організація
«Центр підтримки та розвитку родини «Калинове гроно»
Лабораторія соціальних засад охорони дитинства в галузі освіти НДІППО
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України
Сумський обласний центр позашкільної освіти та роботи
з талановитою молоддю

СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА СІМ'Ї ТА ДИТИНИ У СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ ГРОМАДИ

*Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю*

11–12 листопада 2015 року, м. Суми

Суми – 2015

УДК 316.356.2:316.61:37.013.42(063)

ББК 60.550я43

С 69

Рекомендовано до друку вченою радою Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (протокол № 3 від 26.10.2015 р.)

Редакційна колегія:

Г. М. Бевз – доктор психологічних наук, професор;
Ю. А. Картава – кандидат педагогічних наук, доцент;
С. М. Кондратюк – кандидат педагогічних наук, доцент;
Л. С. Левченко – кандидат педагогічних наук, доцент;
О. А. Луценко – кандидат філософських наук, доцент;
О. М. Полякова – кандидат педагогічних наук, доцент;
А. О. Полянничко – кандидат педагогічних наук, доцент;
А. В. Приходько – кандидат педагогічних наук;
А. А. Сбруєва – доктор педагогічних наук, професор;
Л. В. Тихенко – кандидат педагогічних наук, доцент

Соціальна підтримка сім'ї та дитини у соціокультурному просторі громади: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (11–12 листопада 2015 року, м. Суми). – Суми : СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – 286 с.

Збірник містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Соціальна підтримка сім'ї та дитини у соціокультурному просторі громади».

У збірнику розглядаються технології соціально-педагогічної, психологічної та корекційної роботи з сім'єю та дитиною у вітчизняному і зарубіжному контексті; партнерство державних та громадських організацій у сфері надання соціальних послуг сім'ї та дитині; захист сімей і дітей у ситуації військового конфлікту; підготовка фахівців соціальної сфери до соціальної підтримки сім'ї та дитини; гендерний підхід у питаннях соціальної підтримки і соціально-правового захисту сім'ї та дитини.

УДК 316.356.2:316.61:37.013.42(063)

ББК 60.550я43

© Колектив авторів, 2015

© СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2015

при:
філс
втра
соці
недс
тран

визн
стан
свід
і ви
меха
пілы

діти
чи н
роди
хара
післ

моло
нема
в том

баты
ліни

у скл
у вт

СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ ВПЛИВ ГРОМАДСЬКОСТІ НА ФОРМУВАННЯ ВИМОГ ДО ЗМІСТУ ОСВІТИ СУЧАСНИХ ВЧИТЕЛІВ

Зміст педагогічної освіти, унормований відповідними держстандартами, як система наукових знань, умінь/навичок і компетентностей залишається пріоритетним питанням у сучасному педагогічному дискурсі.

Згідно із Законом України «Про освіту» вітчизняна система освіти вибудовується за принципом доступності всіх освітніх послуг, котрі повинні надаватись кожному громадянину державою. Суспільство як громада постійно змінюється, розвивається та висуває нові запити до змісту освіти відповідно до провідних векторів суспільного розвитку. Водночас суспільство повинно забезпечувати та організовувати рівність умов для повної реалізації здібностей кожної людини, найширшого розкриття її талантів, всебічного розвитку та задоволення загальнолюдських духовних цінностей.

Проблема полягає в тому, що зміст освіти постійно відстає від запитів суспільства – громади. Отже, маємо безумовне протиріччя між сталим, унормованим нормативно-правовою базою змістом освіти (педагогічної зокрема) та стрімким розвитком системи суспільних запитів до освіти.

Наукове підґрунтя проблеми змісту освіти достатньо широко представлено у роботах вітчизняних і зарубіжних учених (О. Вишневський, Н. Волкова, В. Галузинський, І. Малафійк, Н. Мойсеюк, В. Онішук, М. Фіцула та ін.). Нині існує значна база теоретичних та практичних досліджень, котрі висвітлюють проблеми професійної готовності студентів до їх майбутньої педагогічної діяльності. Втім проблема системності впливу громадськості на зміст вимог до змісту освіти вчителів все ще потребує свого ретельного вивчення з позицій збалансування традиційних вимог (складових) до педагогічної освіти та сучасних тенденцій оновлення системи освіти взагалі.

Звернення до світових тенденцій розвитку змісту педагогічної освіти переконує у зростанні вимог до професіоналізму майбутнього вчителя, його науково-методичної підготовки та особистісних якостей. Сучасний вчитель – це творча особистість, яка має добре володіти фаховою дисципліною, бути готовою до педагогічної діяльності та відкритою до громадських комунікацій.

Сучасний фахівець працює за умов високих темпів нагромадження науково-технічної інформації, постійного оновлення технологічних циклів у багатьох галузях виробництва. Усе це не лише ускладнює його працю, а й зумовлює швидку зміну структури багатьох професій, зникнення одних і появи інших. Ці процеси вимагають наукового обґрунтування змісту освіти у вищій школі як однієї з центральних проблем навчально-виховного процесу. Сучасна педагогіка пропонує таке визначення змісту освіти: *зміст освіти – науково обґрунтована система дидактичного та*

методично оформленого навчального матеріалу для різних освітніх і освітньо-кваліфікаційних рівнів учителя.

Відповідно до цього визначення головними чинниками впливу на визначення змісту освіти є:

- освітньо-професійні програми підготовки фахівців з вищою освітою певних освітньо-кваліфікаційних рівнів; програми навчальних дисциплін; структурно-логічна схема підготовки; інші нормативні документи та навчальна і навчально-методична література;
- освітньо-професійна програма підготовки – перелік нормативних навчальних дисциплін із зазначенням загального обсягу часу, відведеного для їх вивчення та форм підсумкового контролю з кожної навчальної дисципліни;
- державні стандарти освіти (сукупність норм), що є основою оцінювання освітнього та освітньо-кваліфікаційного рівнів громадян незалежно від форм освіти.

Очевидно, що у такому підході громадськості не надається право впливу на формування змісту педагогічної освіти, проте саме громадянське суспільство, все без винятку, кожного дня відчуває на собі «результати» цієї «відірваності» стандартів від суспільних потреб.

Власне тексти освітніх документів виважені, демократичні, прогресивні. Тому нез'ясованим залишається питання, чому за таких обставин самі учителі, директори та батьки оцінюють реформу освіти посередньо, про що свідчать результати соціологічного опитування «Освітня політика: Портал громадських експертів».

На цьому порталі громадських експертів Володимир Кухаренко пропонує ввести «куратора змісту освіти», тому що цього вимагають зазначені нижче обставини. По-перше, перевантаження інформацією, яку потрібно організувати для вивчення. По-друге, швидке зростання інформаційних ресурсів. По-третє, ускладнення цих інформаційних ресурсів. Четвертим пунктом є те, що студенти повинні бути практично орієнтовані, в той час як навчальний процес організований навколо теоретичної бази предметів. П'яте – постійно новий пошук інформації, а також зростаючий попит на надійне керівництво у навчанні.

Вважаємо, що оновлення освіти повинно постійно знаходитися у полі уваги суспільства. Новостворені громадські ради повинні опікуватися не лише станом справ у конкретному закладі освіти. Їх завдання набагато ширше. Від активності громади залежить і стан підготовки майбутніх вчителів. Представники громадськості мають не лише контролювати освітні установи, вони мають стати помічниками в суспільній справі – підготовці майбутнього вчителя. Розробка моделі соціально-культурних впливів громадськості надасть конструктивну можливість об'єктивно і більш поглиблено вимірювати змістовні якості педагогічної освіти для подальшого моделювання її змістів. На шляху становлення якісної освіти громадські соціально-культурні впливи можуть відіграти вирішальну роль у оновленні змісту педагогічної освіти.

Мичко А. С. Особливості сімейного виховання дітей в умовах неблагополучної сім'ї	56
Оберемко Ю. В. Основні типи сімейних проблем: соціальна підтримка	58
Овсієнко В. А. Сімейне виховання – запорука психічного здоров'я дитини	60
Полянничко А. О. Профілактика сімейної депривації у хлопців, які виховуються в інтернатних закладах	63
Пономаренко А. В. Проблема вживання наркотичних речовин у підлітковому віці: вітчизняний і зарубіжний досвід	66
Проскурняк О. І. Психолого-педагогічний супровід учнів з психофізичними особливостями в умовах інтегрованого навчання: структура і організація	68
Прядко Л. О. Актуальні проблеми сучасної родини, яка виховує дитину з порушеннями психофізичного розвитку	70
Радченко Я. В. Соціально-педагогічна профілактика підліткових правопорушень в умовах загальноосвітніх навчальних закладів	72
Рижанова А. О. Соціально-педагогічна діяльність з сім'єю в соціокультурних умовах інформаційного суспільства	74
Сидорова Л. Г. Методика Глена Домана як технологія сумісної роботи з батьками дітей-інвалідів	77
Стоцький О. С. Організаційні засади роботи соціального педагога з сім'єю, що виховує дитину з обмеженими можливостями	78
Тарасова Т. Б. Психологічна просвіта батьків в контексті соціальної підтримки сім'ї та родини	81
Тихенко Л. В. Форми співпраці позашкільного навчального закладу та сім'ї	83
Чистякова І. А. Європейський досвід попередження дитячої безпритульності	87
Чижиченко Н. М. Теоретико-методологічні підходи до вивчення емоційної стійкості особистості	89
Чобанян А. В. Особливості дітей з помірною розумовою відсталістю в контексті реалізації супроводу їх сімей	91
Щербаківа І. М. Духовна криза: технології психологічної роботи	94

РОЗДІЛ 2

ПАРТНЕРСТВО ДЕРЖАВНИХ ТА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СФЕРІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ СІМ'І ТА ДИТИНІ	
Албул І. В. Державна підтримка сучасної сім'ї	97
Василенко О. М. Соціально-педагогічні умови розвитку соціальної відповідальності дітей молодшого шкільного віку в мікросередовищі	100

Давиденко Ю. В. Партнерська взаємодія недержавних організацій з сім'єю у сфері протидії торгівлі дітьми	103
Корсун О. В. Групові форми соціально-психологічної підтримки замінних та кризових родин	105
Кучерган Є. В. Соціально-культурний вплив громадськості на формування вимог до змісту освіти сучасних вчителів	109
Пономаренко Л. І. Соціальне партнерство фахівців державних і громадських організацій у процесі соціально-педагогічного супроводу батьків-вихователів	111
Проценко І. І. Державне управління у сфері сімейної політики: організаційно-правовий аспект	114
Смольникова О. В. Досвід співпраці державних та громадських організацій в сфері освіти дітей, які знаходяться на довгостроковому лікуванні	117
Харькова Є. Д. Деякі аспекти соціально-правового захисту дітей	119
Чернявська Н. В. Міжсекторіальне соціальне партнерство в соціально-психологічному супроводі різних категорій родин	121
Чернякова А. В. Діяльність громадських організацій у сфері протидії торгівлі дітьми	123

РОЗДІЛ 3

«МОЯ І ТВОЯ ДОМІВКА»: ЗАХИСТ СІМЕЙ І ДІТЕЙ В СИТУАЦІЇ ВІЙСЬКОВОГО КОНФЛІКТУ

Бевз Г. М. Моделювання як метод аналізу відповідності соціальної політики та соціальної роботи	128
Ілляшевич А. А. Особливості соціально-педагогічної підтримки дітей вимушених переселенців	132
Kurtas S. A. Protection of children in the conditions of the military conflicts: position of the UNO	135
Орлова Т. Г. Організаційно-функціональні концепції виховної діяльності бібліотеки з родинами вимушених переселенців	137
Пісклова Є. С. Особливості соціально-педагогічної роботи соціальних працівників з сім'ями, що потрапили в складні життєві обставини	139
Рассказова О. І., Григоренко В. Л. Розвиток суб'єктності дітей та молоді в епоху суспільних трансформацій	141
Роздера Т. О. Особливості гендерного підходу в соціальній та соціально-педагогічній роботі з молодими сім'ями, які пережили втрату	144
Ścigala Elzbieta. Przekształcenie Domu Dziecka we Wrzosowej w mieszkania dla dzieci	147
Скутінова В. І. Особливості соціально-педагогічної роботи з сім'ями біженців із зони військового конфлікту	150
Триножко А. В. Зарубіжний досвід протидії торгівлі людьми	152